

Håb og handlekraft – økokritik i grundskolen

LINE SØNDERSKOV ROSSEL, FOLKESKOLELÆRER, SKÆRING SKOLE, CAND.PÆD. I DANSK DIDAKTIK

I foråret 2023 inviterede jeg for første gang i mit lærerliv naturen og klimaet ind i litteraturundervisningen. Sammen med 7. klasse på Skæring Skole afprøvede jeg et bud på en økokritisk praksis i grundskolen, som jeg vil udfolde i artiklen her. Først vil jeg dele mine refleksioner over formål og tekstvalg. Herefter beskriver jeg, hvordan jeg arbejdede med elevernes for forståelse og indlevelse i forhold til den valgte roman og det tematiske arbejde med natur i litteraturundervisningen. Derefter følger mulige greb til en økokritisk litteraturpraksis, som skaber rum for eftertænkning og kreativitet ved hjælp af bl.a. filosofi og naturcollager. Som afslutning på artiklen beskriver jeg, hvordan økokritik i litteraturundervisningen i dette forløb udmøntede sig som handlekraft hos eleverne.

Klima i litteraturundervisningen

Det forløb, som er omdrejningspunkt for artiklen, blev afviklet som del af projektet *Kompetence- og erfaringsorienteret Undervisning for Bæredygtig Udvikling (KUBU)*, hvor fire medarbejdere fra VIA University College samarbejdede med lærere på tre skoler om at udvikle undervisningsforløb om klimaforandringer og bæredygtighed på tværs af naturfag, historie og dansk. Jeg meldte mig til at være en del af projektet, fordi jeg i mit speciale, *Menneskets samspil med naturen i tre billedbøger om skoven*, blev optaget af, hvordan litteraturundervisningen kan bidrage til eleveres "forståelse for menneskets samspil med naturen" (jf. folkeskolens formål), og hvordan økokritik kan didaktiseres og anvendes i grundskolen. Jeg må indrømme, at jeg har haft mine betænkeligheder. Hører økokritik hjemme i grundskolens litteraturundervisning? Kan vi i skolen læse fiktion som en del af klimaundervisningen uden at reducere skønlitteraturen til et middel til at øge klimabevidsthed og dermed suge magien ud af litteraturundervisningen og tage læseglæden fra eleverne? Og hvordan gør man overhovedet i praksis?

I forløbet har jeg forsøgt at praktisere en litteraturundervisning, som stiller skarpt på natur og træer, og som samtidig skaber rum for læseglæde, håb og handlekraft. Jeg ønskede at tilpasse den økokritiske tilgang til målgruppen, så den blev håndgribelig, men ikke banal. Baseret på iagttagelser af elevernes engagement vil jeg sige, at mit forsøg udmøntede sig som et tilfredsstillende første skridt.

Økoliteracy og tekstvalg

Fordi min ambition med forløbet var at skabe håb og handlekraft, faldt tekstvalget ikke på en dystopisk klimaroman, hvor de værste tænkelige scenarier for kloden og mennesker tænkes til ende. Jeg var i stedet på udkig efter en roman, hvor glæde og fascination ved naturen var central, og perspektivet var lokalt. Og fordi vi på Skæring Skole på dette tidspunkt stod midt i en kamp for at få lov til at plante en skov på skolens store udearealer, havde jeg desuden et handlingsorienteret ar-

Figur 1: Oversigt over forløbet.

gument for tekstvalget. Bogen skulle omhandle træer, fordi ambitionen med at læse bogen specifikt skulle være at skabe handlekraft målrettet vores fælles skoleprojekt, Skæring Børneskov. Elever i grundskolen kan ikke løse klimakrisen, men *grønne børn bliver grønne voksne*, som Skæring Skoles slogan lyder. Samtiden kalder på, at undervisningen i skolen inkluderer autentiske klimavenlige

handlinger, som kan være med til at forberede eleverne på en usikker fremtid med en tiltagende klimakrise. Der er med andre ord behov for at arbejde med elevernes *økoliteracy*. Økoliteracy handler grundlæggende om “hvordan vi kan lære om økologiske forhold og miljøproblemer i verden og handle på dem” (Elf et al., 2022). Formålet med at læse økokritisk var derfor ikke blot at forstå, hvordan vi mennesker tænker om naturen. For mig var det afgørende, at undervisningen skulle skabe elevengagement og lede til handling. Desuden var det vigtigt for mig, at eleverne kunne se formålet med at læse økokritisk. Endelig ville jeg vælge en roman med gode litterære kvaliteter og ikke mindst en roman, som eleverne ville blive fanget af at læse. Bibliotekernes hylder bugner ikke af klimalitteratur for børn og unge, som er velegnet til undervisningsbrug, men heldigvis har Cecilie Eken skrevet en litterær perle, som var perfekt til formålet og konteksten.

Natblomst af Cecilie Eken

Valget faldt på romanen *Natblomst* (2021) af Cecilie Eken, som er en selvstændig fortsættelse af romanen *Sølvblomst* (2002) af samme forfatter. Begge bøger er medrivende, har litterær tyngde og har menneskets samspil med naturen og plantevæsenet Sølvblomst som omdrejningspunkt. I *Natblomst* spiller et forunderligt træ desuden en særlig rolle, hvilket afgjorde sagen i valget mellem de to.

Natblomst handler om pigen Mia, som i forbindelse med sine forældres skilsmisse flytter til en ny by. Hun er splittet mellem forældrene og har svært ved at falde til i den hverdag, som hendes mor og dennes nye mand har at tilbyde. Overfor hendes nye hjem ligger en afskærmet og tilvokset grund, hvor der vokser et gigantisk træ. Da Mia undersøger stedet, bliver hun opsøgt af en skummel advokat, som fører tilsyn med grunden. Han overtaler Mia til at hjælpe ham med at forgifte det store træ, så han kan få stedet ryddet og solgt til højstbydende. Indgrebet vækker plantevæsenet Sølvblomst, og derfra tager kampen for at redde det magiske træ sin begyndelse. En kamp, som Mia ikke kan vinde på egen hånd.

Romanen er på sin vis en klassisk udviklingshistorie om ensomhed og venskab. Den er desuden en fantastisk fortælling, som trækker på et natursyn, som vi kender fra romantikken, hvor naturen blev opfattet som besjælet, og organismetanken var central. Det er svært at overse lighederne mellem H. C. Andersens karakter Tommelise og plantevæsenet Sølvblomst, og dermed lægger teksten ikke skjul på sin litterære arv. I begge karakterer forenes menneske og natur i ét væsen, som kan forekomme nærmest *økocentrisk*, da begge karakterer på magisk vis er spiret frem af et frø og derfor er i øjenhøjde med den omgivende natur. I romanen møder vi desuden plantevæsenets modsætning, i form af den pengegriske advokat, som repræsenterer *antropocentrismen*, et natursyn, som sætter den menneskelige art over andre arter. Romanen giver således anledning til at undersøge forskellige natursyn igennem klassisk arbejde med personkarakteristik, hvilket var en tilbagevendende del af de løbende litteratursamtaler i forløbet.

Forløbet valgte jeg at kalde “Plads til naturen”, og formålet italesat for eleverne blev “at undersøge planter og træers plads i verden og blandt os mennesker”. Jeg fortalte eleverne, at romanen skulle være en del af klimaundervisningen som et slags tankespejl. En undersøgelse af romanen kunne hjælpe os med at få øje på og forholde os til, hvordan vi mennesker tænker om vores grønne omgivelser.

” Forløbet valgte jeg at kalde “Plads til naturen”, og formålet italesat for eleverne blev “at undersøge planter og træers plads i verden og blandt os mennesker”.

Et økokritisk blik mellem stueplanter

Mellem bogens titelblad og det første kapitel finder man følgende opslag:

Selenicereus grandiflorus

Nattens dronning

Hjemland: Hani

Vækst: Rigt forgrenet klatreplante med femkantede, mørkegrønne skud med korte torne og luft-rødder på en del af skuddene. Store blomster, 30 cm lange og 30 cm i tværsnit, som er gyldenbrune udvendig og rent hvide indvendig. Meget fin duft. Springer ud i mørke og holder kun få timer. Først 8 år gamle planter er blomsterdygtige.

FRA: *Stueplanter i farver, håndbog for stuegartnere*

Teksten er et uddrag fra fagbogen *Stueplanter i farver* og omhandler planten nattens dronning. Planten spiller en stor rolle i historien om plantevæsenet Sølvblomst, som fremstår som en besjælet nattens dronning, og derfor indledes romanen med denne introduktion. Dette gav mig en kærkommen anledning til indledningsvist at stille skarpt på mødet mellem faglitteratur og fiktion, hvor videnskab og fantasi beriger hinanden. Som optakt til litteraturlæsningen bad jeg derfor eleverne medbringe en selvvalgt stueplante til klasselokalet. Dette skabte en del undren, men også engagement. De gik op i at passe og pleje deres planter. Og hvad mon de skulle bruges til?

Først skrev eleverne fagbogslignende beskrivelser af deres planter, som de placerede på en fælles verdenskortspadlet, så eleverne kunne læse hinandens opslag og se, hvor planterne er hjemmehørende. I den forbindelse havde vi samtaler af filosofisk karakter. Vi talte om, hvad natur egentlig er. Er eksotiske stueplanter, som er fremavlet på et gartneri, egentlig natur? På baggrund af planternes oprindelige levesteder talte vi om *vejr, klima og klimaforandringer* og betydningen af de ord, så jeg var sikker på, at eleverne havde de grundlæggende naturvidenskabelige termer på plads fra begyndelsen.

Med afsæt i elevernes nytilegnede planteviden arbejdede vi med fiktive beskrivelser af stueplanterne. Opgaven, de fik stillet, lød:

Forestil dig nu, at din plante bliver levende, får en personlighed og en særlig egenskab.

Beskriv din plantes karaktertræk (personlighed): Hvordan er dens temperament? Har den humor? Er den kedelig? Er den aktiv eller doven? Hjælpesom eller egoistisk?

Beskriv din plantes særlige egenskab: Kan den karate? Kan den overbevise andre om alt med sin evne? Måske den kan blive usynlig?

Skriv din tekst, som var det endnu et fagbogsopslag.

Dette gav anledning til en sammenlignende samtale om elevernes to tekster, fagbogsteksten og den fiktive tekst, og hvordan fiktion og fantasi tager afsæt i virkeligheden. Eleverne blev introduceret til begreberne *besjæling* og *disneyficering* samt deres anvendelse og funktion. Eleverne kunne identificere begge begreber i deres fiktive fagbogsopslag og komme på mange eksempler på besjæling og disneyficering fra deres hverdag og fra andre kulturprodukter.

Vi talte om, hvilken effekt besjælingen af naturen har. At besjæling og disneyficering kan virke use-riøst og latterliggørende, men at det også kan være en måde, hvorpå man kan fremhæve og ophøje

planternes egenskaber og karakteristika på en måde, hvor læseren bliver opmærksom på disse kendetegn. Besjæling – og måske også disneyficering – kan være virkemidler, som skaber indlevelse i samt empati og forståelse for andet liv end det menneskelige. Eleverne fik selv øje på, at de havde skrevet tekster, som gjorde begge dele. Det blev tydeligt, at ønsker man at skabe empati med besjæling, så skal man vælge sine ord med omhu og respekt for den plante, man vil give sjæl.

Således havde vi så småt et begrebsapparat på plads, som omfattede:

- ▶ forholdet mellem *faglitteratur* og *fiktion*
- ▶ *natur, vej, klima* og *klimaforandringer*
- ▶ *besjæling* og *disneyficering*

For at skabe overblik over forløbet samt de nye begreber og erkendelser monterede jeg en efeuranke på væggen i klassen, som en slags tidslinje over forløbet med formål, tiltag og begreber i ord og billeder, som vi sammen kunne vende tilbage til undervejs i vores litteratursamtaler.

Figur 2: Tidslinje over forløbet.

Romanlæsningens opstart: Adgang forbudt

På det plankeværk, som afgrænser den tilvoksede grund på hovedpersonen Mias vej i *Natblomst*, er der et skilt, hvor der står:

Adgang forbudt.
PRIVAT OMRÅDE.
Overtrædelse meldes til politiet.

Et tilsvarende skilt hængte jeg på døren til klasselokalet, dagen inden vi begyndte at læse bogen. Dette resulterede i spekulationer og en del spørgsmål – ja, og i et klasselokale, der ikke var gjort rent, angiveligt fordi rengøringsholdet (forståeligt nok) tog opslaget og truslen helt bogstavelig. Dermed var rummet sat. Klassen var rykket om på den anden side af plankeværket og ind i fiktionen, omgivet af stueplanter med fiktive egenskaber. Nu kunne vi gå i gang med at læse teksten. Med stueplanter, efeuranke og advarselsskiltet havde jeg ændret klasserummet og dermed forsøgt at skærpe blikket på det grønne. Herfra ville jeg gerne have eleverne til at zoome lidt mere ind på de træer, som skulle være litteraturundervisningens omdrejningspunkt.

De magiske træer

Træer spiller en vigtig rolle i mange af vores store fortællinger, hvad forfatteren til *Natblomst*, Cecilie Eken, naturligvis også er bevidst om. I *Natblomst* tænker hovedpersonen, Mia, følgende: “Jeg har det som om, jeg er havnet i en eventyrfilm med et oldgammelt, magisk træ, der vogter over en hemmelighed” (Eken, 2021, s. 17).

Jeg bad klassen om, at vi sammen antog, at vi kunne regne med Mias mavefornemmelse, og at hun og læseren netop var havnet i sådan en fortælling *med et oldgammelt, magisk træ, der vogter over en hemmelighed*. Så med afsæt i citatet gik vi i gang med at undersøge de oldgamle, magiske træer, vi sammen kunne komme i tanke om, for at blive klogere på træernes kulturelle betydning. Vi undersøgte, hvilke medbetydninger vi får, når vi tænker på træer. Vi talte bl.a. om Ask og Embla, Yggdrasil, Kundskabens træ, enterne fra *Ringenes herre* samt Tree of souls og Tree of voices fra *Avatar*. Træerne har de fællestræk, at de har positive konnotationer. De symboliserer eksempelvis urviden, styrke og magi, og de skaber sammenhæng og håb for os mennesker. Vi kunne således nemt blive enige om, at træerne helt åbenlyst er tillagt særlig kulturel betydning, som bevirker, at vi i særlig grad knytter os til dem. Så da hovedpersonen Mia hjælper den skumle advokat med at forgifte et oldgammelt træ, ved og mærker vi læsere med det samme, at det er helt galt. Mange af eleverne kunne nævne deres yndlings-træ, en erkendelse, jeg nok var gået mere ind i, hvis tiden havde tilladt det.

” Træerne har de fællestræk, at de har positive konnotationer. De symboliserer eksempelvis urviden, styrke og magi, og de skaber sammenhæng og håb for os mennesker.

Træer i videnskaben

Udover at undersøge træerne fra et kulturelt perspektiv undersøgte vi dem også fra en mere naturvidenskabelig vinkel. For hvad er træernes kuriositeter i videnskabelig forstand? Og har vi egentlig brug for fantasien eller danskfaget, når vi skal forstå dem? Her havde eleverne selv stor viden, som vi kunne tage udgangspunkt i. Vi talte bl.a. om, at nogle forskere mener, at træer kan kommunikere via underjordiske svamperodnet og kliklyde, og hvordan det kræver god fantasi overhovedet at give sig i kast med at undersøge dette. Vi talte om, at Amazonas-regnskoven ofte benævnes med metaforen *jordens lunger*, og at det er en smuk formulering af det faktum, at uden de store regnskove var vi her slet ikke. En formulering, som sprogligt er beslægtet med besjælingen af vores jordklode i navnet *Moder Jord*.

Afledt af ovenstående satte jeg eleverne til at forestille sig følgende scenarier:

- ▶ Hvad ville der ske med verdens planter, hvis dyr og mennesker forsvandt?
- ▶ Hvad ville der ske med dyr og mennesker, hvis alle verdens planter forsvandt?

Dette førte os frem til, at vi mennesker er dybt afhængige af planter, men at verdens planter faktisk ikke er afhængige af os. Dermed var vi fremme ved, at det giver overordentlig god mening, at vi mennesker fortæller historier om træer som guddommelige og magiske. Træernes særstatus i kulturen er mere end ren fantasi, men fantasien er med til at opretholde dette syn på træerne, som på den måde kan siges at være økocentrisk.

Naturen

I *Natblomst* bliver læseren helt eksplicit introduceret til et økocentrisk natursyn af natur og teknik-læreren Simon. Simon siger følgende i undervisningen:

Spørgsmålet er, om vi overhovedet kan tale om 'naturen', som om det er noget andet end os selv. Vores menneskekrop er jo også natur, er den ikke? Hvorfor synes vi så, at vi er helt specielle og har særlige rettigheder? Hvorfor skulle vi være mere værd end et træ eller en tiger eller en tangloppe? Måske skulle vi hellere møde alt det, der er levende natur ligesom os, på lige fod? Altså som noget, vi har et fællesskab med, selvom det også kan være anderledes og ukendt. Og så må vi bare være nysgerrige og ikke tro, at vi ved alt om alting på forhånd? (Eken, 2021, s. 89).

Jeg fremhævede citatet for klassen og bad dem tænkeskrive over spørgsmålet: Hvad er natur? Spørgsmålet var på en gang åbenlyst og kompliceret for eleverne at svare på. For hvad er naturen, hvis det ikke bare er det, der er udenfor? Vi talte om, hvorfor Simon sætter spørgsmålstegn ved, om man overhovedet kan tale om 'naturen' og om forskellige natursyn. Citatet er lidt af en foræring for mig som lærer, som gerne vil læse økokritisk, fordi intentionen er helt klar. Læseren opfordres til at tænke med og reflektere over natur som begreb. Læseren får desuden præsenteret et alternativ til det nyttesyn på naturen, som romanens skurk, den skumle advokat, repræsenterer.

Jeg fremhæver citatet her for at understrege den pointe, at tekstvalget er vigtigt, når vi praktiserer økokritik i skolen. Cecilie Eken lykkes med at skrive klimalitteratur, som ikke er belærende eller stopper rigtige synspunkter ned i halsen på eleverne. I min optik er det afgørende, at både litteraturen og undervisningen giver plads til elevernes individuelle erkendelser, så de perspektiver, eleverne hver især bærer med sig ind i klasserummet, omfavnes. Hvis økokritik og klimalitteratur skal bidrage til, at glæden ved natur og tekster kan vokse, må udgangspunktet være rummeligt.

” I min optik er det afgørende, at både litteraturen og undervisningen giver plads til elevernes individuelle erkendelser, så de perspektiver, eleverne hver især bærer med sig ind i klasserummet, omfavnes.

Plads til planterne

Som optakt til remediering af romanen fik eleverne en opgave af mere filosofisk karakter: "Planter vs. mennesker/dyr." Opgaven er inspireret af naturfilosoffen Emanuele Coccia (2016) og udarbejdet af Dorte Vang Eggensen, som forsker i stedbaseret litteraturpædagogik og medvirkede i KUBU-projektet. Kort fortalt beskriver Coccia planter som *autotrofe*: De lever ikke af noget i verden, men de skaber den, og som *kosmogoniske*: De har gjort verden beboelig. Afledt heraf skulle eleverne sortere forskellige udsagn i tre bunker: *Det kendetegner planter*, *det kendetegner dyr/mennesker*, og *det kendetegner planter og dyr/mennesker*.

Eksempler på de udsagn, eleverne skulle sortere:

Er beskyttet af en lovgivning i Danmark **Får energi ved at spise andre levende organismer**
Har en bevidsthed PRODUCERER ILT **Bruger CO₂**
Er ikke beskyttet af en lovgivning i Danmark **Kan kommunikere med sine artsfæller** **Er en levende organisme**
KAN IKKE SANSE VERDEN **LAVER FOTOSYNTESE** **BRUGER ILT**
Er nødt til at spise andre levende væsener for at overleve **Har brug for CO₂** Er en betingelse for det meste liv på jorden
Kan kommunikere med andre arter **Kan sanse verden** **OPTAGER ILT**
Optager CO₂ Behøver ikke at spise andre levende væsener for at overleve
Er ikke en betingelse for andet liv på jorden **Producerer CO₂**

I opgaven blev det tydeligt, hvor afhængige af planter vi mennesker og dyr er, set fra et naturvidenskabeligt perspektiv. I romanen *Natblomst* hersker en lignende orden, hvor planterne har fat i den lange ende. Det er plantevæsenet Sølvblomst, der redder det magiske træ og skaber empati og fællesskab mellem mennesker og natur. Vi talte om, at vi kunne genkende en besjælet udgave af Coccias plantesyn i bogen, og at heri lå tekstens budskab.

Efter endt romanlæsning arbejdede vi med remediering af selvvalgte tekstuddrag. Det var vigtigt for mig, at eleverne fik sat konkrete billeder på de begreber, vi havde talt om. Eleverne skulle derfor lave stop-motion-film. Filmenes baggrunde og karakterer skulle opbygges af diverse plante- og blomsterudklip fra genbrugsbøger og magasiner, hvilket på æstetisk vis understregede hele formålet med forløbet: "at undersøge planter og træers plads i verden og blandt os mennesker". For hvad sker der med fortællingen, hvis vi giver planterne al plads? Denne undersøgelse gav anledning til samtaler om samspil mellem form og indhold, og på hvilken måde det har betydning for, *hvordan* vi vælger at fortælle en historie. Det blev tydeligt for eleverne, at vi kunne understrege indhold med form, og at udtrykket i sin helhed blev en slags naturhyldelse til de autotrofe og kosmogoniske planter.

Her ville jeg ønske, at vi havde haft mulighed for at inddrage diverse eksempler på kulturprodukter, hvor formen er med til at understrege et naturvenligt indhold. Havde vi haft det, så ville jeg helt sikkert have vist eleverne Karen Filskovs formdigte i *Skoven fra oven* (2015) og *Fiskepigen* (2021) af Søren Jessen.

Figur 3: Eksempel på en remediering.

Flere grupper valgte at arbejde med at remediere den del af teksten, hvor træet bliver forgiftet. En gruppe gav fortællingens skurk, den uhumske advokat, et afskyeligt rovfiskehoved, hvilket var et interessant valg. Fiskehovedet stod i skærende kontrast til baggrundens blomsterflor og understregede på fineste vis planters skønhed og overlegenhed. Desuden spillede collagerne og remedieringen ganske godt sammen med begrebet *besjæling*, som i denne opgave blev en del af det visuelle udtryk, og eleverne fik sat erkendelser i spil fra deres løbende arbejde med personkarakteristik. Remedieringen fungerede som medskabende fortolkning og skabte mulighed for opsamling på arbejdet med romanen og forløbets centrale begreber og erkendelser.

Håb og handlekraft

Som sagt er artiklens hovedfokus på de erfaringer, jeg har gjort mig med økokritik i grundskolen. Mine erfaringer har jeg gjort mig i forbindelse med et større tværfagligt projekt, som ud over dansk også omfattede naturfag og historie. Derfor blev afslutningen på forløbet et produkt, som samlede erkendelser fra forskellige fag under overskriften *Plads til naturen*. Produktet var en avis, hvor eleverne dels præsenterede forløbet, dels bidrog med diverse artikler omhandlende træer og klima. Eleverne valgte selv, hvad de ville skrive om. Skæring Skoles skovprojekt, *Skæring Børneskov*, blev beskrevet og debatteret. Der blev lavet interview med skolens ledelse, skrevet om skovhistorie, natursyn og træernes positive effekt på CO₂ og klima. Som afslutning på projektet plantede klassen et træ på skolens grund, og processen blev lavet til en plantevejledning og grundigt dokumenteret i avisen. Forløbet blev afrundet med klimavenlige handlinger, hvor vi så at sige skabte spaltepads til træerne.

” Forløbet blev afrundet med klimavenlige handlinger, hvor vi så at sige skabte spaltepads til træerne.

Jeg kunne have afrundet min beretning om forløbet med elevernes arbejde med remediering og animation, som havde direkte relation til det skønlitterære arbejde. Men jeg har valgt at tage den sidste del med, fordi det efter min mening var her, at vores økokritiske undersøgelse af skønlitteraturen kom til sin ret, blev til handling og manifesterede sig som økoliteracy. Den økokritiske bearbejdning af romanen førte til en æstetisk genfortolkning, men leverede også tankegodt til et produkt formuleret som sagprosa. Eleverne fik i avisen hver især mulighed for at gå i dybden med den del af trætemaet, som havde optaget dem mest, hvilket gav dem et medejerskab – og jeg håber, at denne del desuden var med til at forstørre det håb, der blev sået med romanen.

Mine erfaringer er en del af et større projekt, som krævede meget forberedelse og mødetid med de andre involverede, hvilket kun kunne lade sig gøre, fordi der fulgte arbejdstid og ressourcer med projektet. Økokritik kan selvfølgelig udfoldes i mindre skala, men brede didaktiske undersøgelser af feltet er uden tvivl nødvendige. Jeg er ikke længere i tvivl om, at tilgangen gemmer på et eksemplarisk potentiale med henblik på at øge elevernes forståelse for menneskets samspil med naturen, som folkeskolens formål foreskriver, hvis den udmøntes med omhyggelighed og nænsom respekt for børn, litteratur og natur.

Referencer

Coccia, E. (2016). *Planternes liv. Blandingens metafysik*. Hans Reitzels Forlag

Eken, C. (2021). *Natblomst*. Gutkind.

Eken, C. (2002). *Sølvblomst*. Gyldendal.

Elf, N., Svabo, C., & Skovgaard, T. (2022). *Økoliteracy: Miljølæring med afsæt i det lokale*. EMU.
<https://emu.dk/grundskole/paedagogik-og-didaktik/oekoliteracy-miljoelaering-med-afsæt-i-det-lokale>

Filskov, K. (2015). *Skoven fra oven*. Gyldendal.

Jessen, S. (2021). *Fiskepiggen*. Gyldendal.

Læs mere om Skæring Børneskov: <https://skaeringskole.aarhus.dk/vores-skole/skaering-boerneskov>

Om forfatteren

Line Sønderskov Rossel er folkeskolelærer på Skæring Skole i Egå ved Aarhus.

I forbindelse med hendes kandidatstudie i dansk didaktik på DPU undersøgte hun i sit speciale menneskets samspil med naturen i børnelitteratur. På baggrund af de undersøgelser konkluderede hun, at der er behov for at udvikle en økokritisk litteraturdydaktik til grundskolen. Det var således spændende for Line at få mulighed for at deltage i et udviklingsprojekt med blik for netop dette felt og give sit bidrag til udviklingen i egen praksis.

Faglige arrangementer

Har du lyst til at vide mere om, hvad der rører sig på læseområdet og få inspiration til din undervisning? Så afholder Nationalt Videncenter for Læsning løbende konferencer, workshops, webinarer og temadage. Læs om den enkelte aktivitet nedenfor, og tilmeld dig ved at klikke på datoen.

8. maj 2025, Aarhus

Læsekultur: Fra toddler til teen

Få ny viden om læsekultur, inspiration til litteraturredidaktik og strategier for læselyst på tværs af skole og dagtilbud. Forskere og praktikere med fingeren på pulsen deltager med oplæg. Mød Nina Christensen, Anna Karlskov Skyggebjerg, Irene Salling Kristensen, Kristiane Hauer, Marianne Eskebæk Larsen, Henriette Romme Lund og Gitte Storgaard Funch.

2. september 2025, København

Skriv med skrivestrategier

Elevs strategier for skrivning hører til de allermost effektive greb i undervisningen. Konkret kan det gøres ved tydeligt at rammesætte og stilladsere faser i skrivningen. På dette seminar deler vi erfaringer med strategibaseret skriveundervisning på tværs af fag. Du får viden om de metoder og principper for skriveundervisning, som udvikles netop nu i Nationalt Videncenter for Læsnings to projekter *Skrivesucces for elever i stavevanskeligheder* og *Lolland skriver*. Seminaret henvender sig til vejledere og lærere på mellemtrinnet og udskoling.

19. september 2025, Aarhus

Temadag om økokritik

På denne temadag får du inspiration til at arbejde med økokritik og litteraturpædagogik. Kom med, når vi dykker ned i et overflødhedshorn af børne- og ungdomsbøger, forskning og litteratursamtaler med økokritiske briller. Temadagen henvender sig til lærere, læsevejledere, læreruddannelsen, bibliotekarer og kulturformidlere og er den anden i en række af arrangementer i tilknytning til Nationalt Videncenter for Læsnings tidsskrift *Viden om Literacy*, der formidler nyeste forskning og inspirerende praksisser inden for læsning, skrivning og sproglig udvikling.

29. september 2025, København & 3. oktober, Aarhus

Ordblind i fremmedsprogsundervisningen

Temadagens fokus er bedre deltagelsesmuligheder for ordblinde elever, studerende og kursister i fremmedsprogsundervisning. Du vil få konkrete bud på, hvordan undervisning kan imødekomme personer med læse- og skriveudfordringer, så ordblindhed ikke bliver en barriere for at udvikle et funktionelt fremmedsprog i tale og skrift. Temadagen henvender sig til alle, der arbejder med børn, unge og voksne i skriftsprogsvanskeligheder, fx fremmedsproglærere, special- og ordblindelærere, vejledere og studerende.

Scan qr-koden og få et overblik over alle faglige arrangementer.